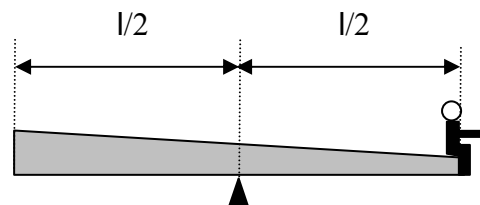

2011 m. fizikos olimpiados II turo uždaviniai
IX klasė

1. Vandenyje plaukioja $M = 0,10$ kg masės stačiakampio gretasienio formos ledo gabalas. a) Kuri ledo gabalo tūrio dalis yra žemiau vandens lygio? b) Kokios masės m krovinėlį reikia padėti ant ledo, kad iškilusios virš vandens dalies tūris sumažėtų dvigubai? Ledo tankis – $\rho_\ell = 900$ kg/m³, vandens – $\rho_0 = 1,0 \cdot 10^3$ kg/m³. **(10 taškų)**

2. Nevienodo storio ℓ ilgio ir M masės rąstas yra pusiausviras, kai jis paremtas viduryje ($\frac{\ell}{2}$ atstumu nuo rąsto galo), o ant plonojo galo sėdi m masės žmogus. a) Nustatykite rąsto masės centro padėtį. b) Kokį mažiausią darbą reikia atlikti, norint rąstą (be žmogaus) pastatyti ant storio galo? **(5 taškai)**

3. Per skridinį permestas siūlas, kurio galuose pririšti $m_1 = 0,34$ kg ir $m_2 = 0,3$ kg masės krovinėliai. Pradiniu momentu m_2 masės krovinėlis liečia grindis, o m_1 masės krovinėlis yra aukštyje $h = 1,23$ m. Krovinėliai pradeda judėti be pradinio greičio. m_1 masės krovinėlis iki grindų nusileidžia per laiką $t = 2$ s. Pasinaudodami šiais duomenimis apskaičiuokite laisvojo kritimo pagreitį. Siūlo ir skridinio masės bei trinties nepaisykite. Šiame uždavinyje galima laikyti, kad vidutinis greitis lygus pradinio ir galinio greičio vidurkiui. **(10 taškų)**

4. Kalorimetre pastovios galios degiklyu pradedamas šildyti $M = 0,5$ kg masės $t_1 = -10$ °C temperatūros ledas. Degiklyje per $\tau_0 = 1$ s sudega $m_0 = 2$ mg masės etanolio. Nubraižykite temperatūros priklausomybės nuo laiko grafiką, temperatūrai kintant nuo pradinės iki $t_2 = 10$ °C. Apskaičiuokite savitąją ledo lydymosi šilumą. Žinoma, kad per visą eksperimento laiką sudega $m = 7,3$ g etanolio, savitoji ledo šiluma $c_\ell = 2,1 \cdot 10^3 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}}$, vandens savitoji šiluma $c_v = 4,2 \cdot 10^3 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}}$, etanolio savitoji degimo šiluma $q = 2,7 \cdot 10^7 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$. Kalorimetro šiluminės talpos ir energijos nuostolių nepaisykite. **(10 taškų)**

2011 m. fizikos olimpiados II turo uždaviniai
X klasė

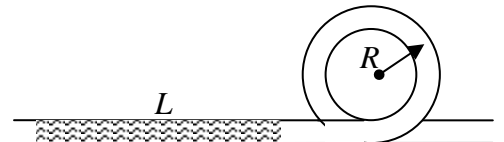
1. Liūtas, žirafa ir begemotas dalyvauja žvėrių čempionate. Jie bėga uždaru bėgimo takeliu aplink žvėrių stadioną. Varžybų teisėjas pastebėjo, kad liūtas apibėga visą ratą per $t_1 = 60$ s ir kas $t_2 = 100$ s paveja ir aplenkia žirafą, bėgančią ta pačia kryptimi. Tuo tarpu begemotas bėga priešinga kryptimi ir kas $t_3 = 45$ s prasilenkia su liūtu. Per kiek laiko žirafa ir begemotas įveikia pilną ratą. **(10 taškų)**
2. Linas fotografuoja Paulių skaitmeniniu fotoaparatu, kurio pagrindiniai parametrai tokie: objektyvo židinio nuotolis $f_0 = 12,5$ mm, fokusavimo sritis nuo 1 m iki begalybės, registruojančios šviesą matricos matmenys $S = 9 \times 12$ mm², jos vaizdo elementų (pikselių), turinčių kvadrato formą, skaičius $K = 4 \cdot 10^6$ (4 megapikseliai). Paulius vilki languotus marškinius, kurių kvadratinių langelių kraštinės ilgis $l = 1,0$ cm. Įvertinkite, iš kokio atstumo turi fotografuoti Linas, kad nuotraukoje galima būtų išskirti Pauliaus marškinių raštą. **(10 taškų)**
3. Iš plonu lako sluoksniu padengtos varinės vielos suvyniojama vieno sluoksnio ritė. Ji turi $N = 1000$ vijų, kurios susuktos be tarpelių viena šalia kitos, vijų skersmuo $D = 2,5$ cm, ritės ilgis $L = 35$ cm. Šią ritę prijungus prie $U = 5,5$ V šaltinio, ja teka $I = 200$ mA stiprio srovė. Koks lako sluoksnio storis h , jei vario savitoji varža $\rho = 1,72 \cdot 10^{-8}$ Ωm? **(10 taškų)**
4. Inde yra $M = 100$ g ledo, kurio temperatūra $t_1 = -10^\circ$ C. Kiek reikia įpilti į šį indą $t_2 = 60^\circ$ C temperatūros vandens, kad galutinė temperatūra taptų $t_0 = 0^\circ$ C, jei eksperimento metu $k = 20\%$ vandens atiduotos šilumos patenka į aplinką? Vandens savitoji šiluma $c_v = 4,2$ kJ/kgK, ledo savitoji šiluma $c_L = 2,1$ kJ/kgK, o jo lydymosi šiluma $\lambda = 335$ kJ/kg. **(10 taškų)**

2011 m. fizikos olimpiados II turo uždaviniai
XI klasė

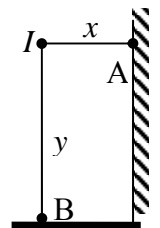
1. Plaukikas išgirdo sprogimo, įvykusio vandens paviršiuje, garsą. Po $\Delta t = 2,6$ s jis išgirdo garsą, atėjusį tuo pačiu momentu oru ir vandeniui. Kam lygus vandens gylis h ten, kur maudosi plaukikas? Garso greitis ore $c_o = 340$ m/s, o vandenyje – $c_v = 1450$ m/s. **(10 taškų)**

2. Du vienodo aukščio $h = 90$ cm cilindriniai kalorimetrai pripildyti iki trečdaliao. Viename – ledas, kuris gautas užšaldžius įpiltą vandenį, o kitame – $t_v = 10^\circ\text{C}$ temperatūros vanduo. Supylus vandenį į kalorimetrą su ledu, užpildomi $2/3$ jo tūrio. Nusistovėjus temperatūrai, lygis pakyla $\Delta h = 0,3$ cm. Raskite pradinę ledo temperatūrą t_l . Ledo tankis $\rho_l = 0,9\rho_v$. Ledo ir vandens savitosios šilumos atitinkamai $c_l = 2100$ J/(kg·°C) ir $c_v = 4200$ J/(kg·°C), o ledo savitoji lydymosi šiluma $\lambda = 3,4 \cdot 10^5$ J/kg. Kalorimetro šiluminės talpos ir vandens šiluminio plėtimosi nepaisyti. **(10 taškų)**

3. Atviras iš abiejų galų plonas stiklinis vamzdelis susuktas vertikaloje plokštumoje į spindulio $R = 20$ cm kilpą kaip parodyta paveiksle. Horizontalioje vamzdelio dalyje yra vandens stulpelis, kurio ilgis $L = 1,7$ m. Kokį mažiausią greitį reikia suteikti vandeniui, kad jis įveiktų kilpą ir atsidurtų kitoje horizontalioje vamzdelio dalyje? **(10 taškų)**

4. Šviestuvą pakabintas virš stalo šalia vertikalios veidrodžio, kaip parodyta paveiksle. Kiek kartų veidrodžio taško A apšviestumas yra didesnis už stalo taško B apšviestumą? $x = 30$ cm, $y = 80$ cm. **(10 taškų)**

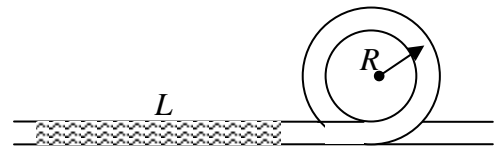

2011 m. fizikos olimpiados II turo uždaviniai
XII klasė

1. Du kateriai vienu metu išplaukė iš uostų A ir B, esančių skirtinguose upės krantuose ir visą laiką plaukė tiese AB, jungiančia uostus. Atstumas tarp uostų $s = 1$ km. Tiesė AB sudaro $\alpha = 60^\circ$ kampą su upės vandens tekėjimo kryptimi. Upės tėkmės greitis $v_1 = 2$ m/s. Apskaičiuoti: 1) kokią atstumą s_A nuplaukė kateris, išplaukęs iš uosto A, kol susitiko su antruoju kateriu; 2) kokių kampų β tiesės AB atžvilgiu turėjo plaukti kateris, išplaukęs iš uosto B; 3) katerių greitį stovinčiame vandenyje v_2 . Kateriai susitiko praėjus $t = 3$ min. po jų išplaukimo iš uostų. Abiejų katerių greičiai stovinčiame vandenyje vienodi. **(10 taškų)**

2. Prie švininio svarmens, kurio temperatūra $t_0 = 0$ °C, pririšamas ledo gabalas, kurio masė $M = 1$ kg, o temperatūra $t = -30$ °C. Abu kūnus nuleidus į didelį vandens rezervuarą, kurio temperatūra 0 °C, jie iš pradžių paneria, o po kiek laiko iškyla. Kokia mažiausia ir didžiausia švininio kūno masė, kad galėtų vykti toks procesas. Švino tankis $\rho_{sv} = 11$ g/cm³, vandens tankis $\rho_v = 1$ g/cm³, ledo tankis $\rho_l = 0,9$ g/cm³, ledo savitoji šiluma $c_1 = 2,1$ J/(g·°C), ledo lydymosi šiluma $\lambda = 340$ J/g. **(10 taškų)**

3. Atviras iš abiejų galų plonas stiklinis vamzdelis susuktas vertikaloje plokštumoje į spindulio $R = 20$ cm kilpą kaip parodyta paveiksle. Horizontaliojoje vamzdelio dalyje yra vandens stulpelis, kurio ilgis $L = 1,7$ m. Kokį mažiausią greitį reikia suteikti vandeniui, kad jis įveiktų kilpą ir atsидurtų kitoje horizontaliojoje vamzdelio dalyje? **(10 taškų)**

4. Iš plonu lako sluoksniu padengtos varinės vielos suvyniojama vieno sluoksnio ritė. Ji turi $N = 1000$ vijų, kurios susuktos be tarpelių viena šalia kitos, vijų skersmuo $D = 2,5$ cm, ritės ilgis $L = 35$ cm. Šią ritę prijungus prie $U = 1,5$ V šaltinio, ja teka $I = 200$ mA stiprio srovė. Koks lako sluoksnio storis h , jei vario savitoji varža $\rho = 1,72 \cdot 10^{-8}$ Ωm? **(10 taškų)**

5. Linas fotografuoja Paulių skaitmeniniu fotoaparatu, kurio pagrindiniai parametrai tokie: objektyvo židinio nuotolis $f_0 = 12,5$ mm, fokusavimo sritis nuo 1 m iki begalybės, registruojančios šviesą matricos matmenys $S = 9 \times 12$ mm², jos vaizdo elementų (pikselių), turinčių kvadrato formą, skaičius $K = 4 \cdot 10^6$ (4 megapikseliai). Paulius vilki languotus marškinius, kurių kvadratinių langelių kraštinės ilgis $l = 1,0$ cm. Įvertinkite, iš kokio atstumo turi fotografuoti Linas, kad nuotraukoje galima būtų išskirti Pauliaus marškinių raštą. **(10 taškų)**